

Amsterdam, 17 november 2020

Aan: Wethouders S. Kukenheim en R. Groot Wassink

Betreft: Grote zorgen rondom de dak- en thuislozen (waaronder ongedocumenteerden) vanaf donderdag 19 november a.s.

Geachte mevrouw Simone Kukenheim en heer Rutger Groot Wassink,

Namens verschillende NGO's en hulporganisaties verenigd in het Gelagkameroverleg Ongedocumenteerden (GKO) vragen we uw aandacht voor het volgende.

De regering heeft op 6 november besloten dat er tot 19 november 2020 i.v.m. Covid-19 dag- en nachtopvang voor dak- en thuislozen geboden moet worden. Sinds 6 november biedt Amsterdam dan ook nachtopvang aan, dit keer niet in Sporthallen maar op verschillende locaties in de stad en daar zijn we zeer verheugd over.

Door het openstellen van deze nachtopvang zijn de dak- en thuislozen weer beter in beeld bij de locaties voor dagopvang waar hulpverlening aanwezig is. Ook kunnen wij hen beter assisteren en hun precaire situatie monitoren. We kunnen de ongedocumenteerde daklozen beter begeleiden en medisch ondersteunen en samenwerken met bijvoorbeeld de GGD, huisartsen, GGZ, de Regenbooggroep en het Leger des Heils wat betreft het doorverwijzen naar passende hulp. Tevens kunnen wij tijds signaleren wanneer het mis dreigt te gaan.

Zo konden veel mensen de afgelopen maanden tijdens hun dakloze periode de route naar hulp onvoldoende vinden, slapen op straat of moesten noodgedwongen in instabiele netwerken overleven en werden onnodig kwetsbaar gemaakt voor uitbuitingssituaties.

Omdat dit in de toekomst voorkomen moet worden, is het noodzakelijk dat ook na 19 november 2020 opvang voor dak- en thuislozen geboden wordt, waar voldoende praktische voorzieningen zoals wasmachines en drogers aanwezig zijn; waar naast een veilige slaapplek ook begeleiding is en nauw samengewerkt wordt met verschillende partijen - zoals de organisaties die zich inzetten voor ongedocumenteerden -, waar medische kwetsbaarheid en uitzonderingsgevallen tijds gesignaleerd worden en doorgeleiding naar passende opvang mogelijk moet zijn.

Wij weten ons hiertoe aangezet en gesteund door de richtinggevende uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten¹ (ECSR) uit 2014: bij nood moet je helpen. Dat is de reden dat wij ons steeds zullen hardmaken voor opvang van alle dak- en thuislozen in onze stad, ongeacht hun status.

¹ Het Europees Comité voor Sociale Rechten heeft in een op 10 november 2014 gepubliceerde uitspraak bepaald dat de Nederlandse overheid vreemdelingen zonder verblijfstitel ten onrechte uitsluit van basisvoorzieningen als voedsel, kleding en onderdak. Nederland schendt art.13.4 (sociale en medische bijstand) en art 31.2 (onderdak).

Nu bovendien bekend is gemaakt dat vanaf 24 november de wachtlijst voor de DublinPilot sluit, verwachten we in de aankomende winter een extra complexe situatie waarin we met nog grotere dakloosheid en aanpalende problemen geconfronteerd gaan worden. Vanuit het oogpunt van mensenrechten (ECSR), veiligheid en publieke gezondheid is het van belang om adequate opvang voor dakloze (kwetsbare) mensen te waarborgen.

Naast de extra noodzaak voor opvang door Covid-19, de naderende winter en het einde van de DublinPilot bevonden we ons al in een overgangperiode met betrekking tot het afschaffen van de winteropvang en de overgang naar een beperkt aantal plekken voor kwetsbaren. De zorgen in de raad én in het veld daarover zijn u bekend. Om meer zekerheid te krijgen over het benodigde aantal plekken heeft uw college terecht toegezegd dat voor de winter, te weten na zes maanden, zou worden geëvalueerd. Dit heeft niet plaats kunnen vinden. Hierdoor staat u op het punt een verstrekkend besluit te nemen zonder de benodigde informatie, en in weerwil van uw eerdere toezeggingen.

U heeft in deze Covid-19 crisis de kans om met behulp van de middelen die staatssecretaris Blokhuis heeft vrijgemaakt, het dak- en thuislozen beleid om te vormen tot een 24-uursopvang met begeleiding, in samenwerking met uw ketenpartners en de GGD. Gebruik deze winterperiode in Covid-19-tijden, om in beeld te krijgen wat de diverse groepen dak- en thuislozen in Amsterdam nodig hebben om een snelle doorstroom naar de juiste huisvesting met begeleiding mogelijk te maken.

Wij dringen er daarom bij u op aan om op z'n minst de noodopvang ook ná donderdag 19 november 2020 open te houden; de dag waarop de dak- en thuislozen weer op straat gezet worden indien de maatregelen van de overheid aflopen. De medische urgentie² zal vanwege de winterperiode namelijk aanhouden en er is dit jaar geen winteropvang tot 1 april 2021. De stad en al haar inwoners moeten de komende maanden zoveel mogelijk gezond blijven. En dat geldt ook voor dak- en thuislozen.

Graag ontvangen we op korte termijn uw schriftelijke reactie, in ieder geval voor de volgende vergadering van de raadscommissie zorg.

Met vriendelijke groet en hoogachting,

Gerhard Scholte
Dokters van de Wereld
Here to Support
Amsterdam City Rights

² Uit de signalering en monitoring van diverse steunorganisaties blijkt al jarenlang dat (ongedocumenteerde) dak- en thuislozen met diverse, vaak complexe medische problematiek kampen, zowel somatisch als psychisch, en dat zij vaak moeilijk zelfstandig en tijdig bij de reguliere zorg terechtkomen.

